

Viaranys sociopolítics respecte a la Unió Europea del *iv Reich*

Gerard Horta

A la memòria de Joaquim Horta i Massanés (1930-2013)

Els camins de l'antropologia per distingir un mapa d'una societat

Quatre anys abans de morir, l'antropòleg Claude Lévi-Strauss qüestionava l'extens període històric en què la identitat nacional s'ha instrumentalitzat com l'únic principi concebible de les relacions entre els estats. Alhora, lloava l'obra de Ramon Llull (1232-1316) ja que aquest, partint no pas de les semblances sinó de les categoritzacions concebudes com a diferències, oposant-hi els termes extrems, en féu sorgir les mediacions que s'hi donaven —per això Lévi-Strauss proclamava el lligam de l'estructuralisme amb el pensament de Llull en qualitat de sistema lògic que possibilitava d'inventariar les relacions entre els conceptes i els éssers i “posar la noció de relació a la base del mecanisme del pensament”. L'elogi de les arrels parcialment medievals i renaixentistes de l'antropologia arran de la pràctica comparativa amb altres períodes temporals i altres sistemes socioculturals conduïa Lévi-Strauss fins als modes de coneixement de l'etnologia, el seu abast i els seus sentits, en un context en el qual aflora una consciència col·lectiva en què les societats colonitzades i tot es reconeixen en “l'existència dels uns i els altres”.

L'antropologia social es distingeix en termes teòrics i metodològics per un element fonamental: el treball de camp. Això implica un grau de convivèn-

cia amb el grup social esdevingut objecte d'estudi —bé siguin ramaders dels Pirineus, indigents de París, caçadors-recol·lectors del Kalahari, pagesos-pescadors de les illes Trobriand o conductors dels vehicles Hiace de l'arxipèlag de Cap Verd— amb la finalitat de comprendre no sols les lògiques inconscients de la vida social, sinó també, i sobretot, les relacions que mantenen entre les pràctiques i les representacions, és a dir, entre la base empírica, material, instrumental, de la vida col·lectiva i les seves dimensions ideals, expressives, simbòliques. Més d'un segle de veritable treball de camp ha servit als antropòlegs per esmicolar l'ús fal·laçment homogeneïtzador de conceptes com ètnia o nació. Per aquest motiu, el trajecte que a partir de la fi dels anys seixanta del segle xx condueix els antropòlegs del concepte d'ètnia al d'etnicitat és inseparable de la manera com des del segle xix s'han diversificat els mots que els mateixos antropòlegs —i, segles abans, els conqueridors occidentals— atribuïen a col·lectivitats humanes diguem-ne exòtiques dins les seves etnografies —ètnia, raça, tribu, poble, nació, país... i fins i tot el terme sagrat: cultures— i de com s'han articulats els estudis sobre les relacions entre les nacions i els estats, sobre els moviments socials classificats com a nacionalistes, i sobre les tipologies i els continguts explicatius que s'han desenvolupat.

Des de la teorització de clàssics com ara Edmund Leach¹ —per al qual tota taxonomia (nació, cultura) és purament operacional a fi de satisfer situacions particulars en ocasions concretes, de manera que no es pot pretendre que aquesta sigui la revelació definitiva i única d'una veritat fonamental— o Fredrik Barth² —tota col·lectivitat que s'autoconcep com a tal és el fruit d'un agrupament social previ—, fins a la de més moderns com Thomas Eriksen³ —en proposar no tant l'abandonament del concepte d'etnicitat (l'alternativa amb què se superà el terme ètnia), com el qüestionament de l'ús que igualment se n'ha fet de vegades com a camisa de força—, els antropòlegs s'han endinsat en la reflexió crítica que la conceptualització que fem del món —Estat-nació, nació, construcció i estigmatització de les identitats, indígena o aborígen, ciutadà, immigrant...— dins les relacions entre grups socials i entre persones, entre les contingències i els encavalcaments de sistemes econòmics, polítics, jurídics, culturals, és una conceptualització sempre relativa, perquè la realitat, perpètuament dinàmica, s'esmuny de tota graella taxonomitzadora establerta com a absoluta.

Amb tot, la necessitat de l'antropologia social de generar noves comprensions dels processos socials ens obliga a teoritzar i conceptualitzar. I és així, a través de buits, batzegades, retrocessos, reconstruccions i nous paradigmes com el coneixement científic avança.

Som en un planeta en què 199 estats es planten davant de més de 10.000 col·lectivitats potencialment classificables com a nacionals, fruit i alhora motor de noves societats i comunitats. Eric Wolf⁴ remetia a les noves nacions africanes resultants del procés colonial occidental des del segle xvi: els proces-

1. LEACH, Edmund, *Political Systems of Highland Burma*, The Athlone Press, Londres, 1954.

2. BARTH, Fredrik, *Ethnic Groups and Boundaries*, Universitetsforlaget, Oslo, 1969.

3. ERIKSEN, Thomas H., *Ethnicity & Nationalism*, University of California Press, Los Angeles, 1988.

4. WOLF, Eric, "Culture: Panacea or Problem?", dins *American Antiquity*, vol. 49, núm. 2, 1984, pp. 393-400.

sos migratoris forçats que implicà l'esclavisme configuraren noves barreges i l'aparició de noves societats fruit de mescles de societats anteriors. Amb el colonialisme europeu a l'Àfrica central aparegueren, doncs, noves formacions ètniques: nyamwezi, chikunda, cewa, macanga, nsenga, masinigire, ovimbele, bamba... Hi arribaren funcionaris, comerciants i negrers portuguesos, això provocà revoltes polítiques, i les elits africanes locals capturaren i vengueren esclaus als europeus en tot l'Àfrica central, la qual cosa generà nous processos polítics i comercials i donà lloc a la constitució emergent de noves societats. Fins a la segona meitat del segle xx dominava la interpretació del concepte de "cultura" d'acord amb la qual la cultura constituïa la propietat essencial d'un poble, d'una societat perfectament coherent i delimitada. Però ni els kachin del sud-est asiàtic, ni els indis hopi nord-americans, ni els nuer africans, ni els catalans sud-europeus són societats separades, aïllades de les societats que les envolten. Per als antropòlegs i durant molt de temps, cada un d'aquests noms remetia a un poble, una societat, una cultura, una ètnia. Tanmateix, el treball de camp acabà desbordant aquest principi interpretador. Quan ens introduïm en l'estudi de la cultura iroquesa —pels indis iroquesos de l'Amèrica del Nord— constatem un cop més que les aparences enganyen. Wolf explica que ja l'any 1659 hi ha testimonis escrits que les Cinc Nacions Iroqueses són majoritàriament un agregat de diferents tribus —nacions— que havien estat conquerides per altres tribus. Per exemple, els indis sèneca incloïen a mitjan segle xvii més estrangers que no pas indis del país; els oneida estaven formats en dues terceres parts de la seva població per algonkins i hurons. I els jesuïtes castellans remugaven enutjats que per més que haguessin après la llengua iroquesa, hi havia tantes persones d'altres societats índies que no parlaven aquest idioma que no els podien predicar els evangelis cristians en iroquè, perquè no entenien res.

Fa una pila de dècades, doncs, que l'antropologia social ha superat els models interpretadors de les cultures en termes substantius i essencialitzadors —establerts sobre la base de categories incommensurables, fixes, estàtiques, tancades i aclaparadorament delimitables. Si per a l'antropòleg anglès David Graeber⁵ referir a nacions, tribus o grups ètnics significa reconèixer-ne el projecte col·lectiu, preguntem-nos si les societats modernes poden compartir, sota la lluita de classes, un únic projecte col·lectiu. La fal·làcia de l'Estat-nació només es pot desenvolupar mitjançant la imposició per part dels estats de la centralització política, cultural, jurídica, econòmica, militar i educativa.

Fangars moderns: el mite de l'Estat-nació

Si concebem que tota societat abraça potencialment una multiplicitat de maneres de concebre la representació del món i l'ordenació d'un model de relacions socials, les dinàmiques de migració compreses en el desenvolupament

5. GRAEBER, David, *Fragments de antropologia anarquista*, Virus, Barcelona, 2011.

6. LLOBERA, Josep Ramon, *El dios de la modernidad*, Anagrama, Barcelona, 1996.

de la mundialització del capital i del sistema de relacions que en resulta situen en unes condicions de complexitat creixent els tipus de relacions d'integració i exclusió de grups socials que poden afirmar-se o estigmatitzar-se a partir de les innumerables categories que concerneixen el "nosaltres" i els "altres". Per això, si el que universalitza les persones i les societats és el fet de compartir-se les unes a les altres com a humanes, l'oposició entre universalisme i particularisme es fa miques en la mesura que les col·lectivitats es relacionen les unes amb les altres des de referents propis. Que aquests referents són el fruit d'una construcció social és evident, tant com ho és que, d'acord amb els camins empresos dins d'aquesta construcció crònicament en moviment, la distinció entre "propis" i "aliens" és relativa i objecte, ella mateixa, de tota mena de canvis i transformacions. "Res de l'esperit humà m'és aliè", deia l'esclau Terenci fa milers d'anys; amb tot, què és el que fa que em senti més a prop d'un pescador inuit del Cercle Polar Àrtic o d'un ramader basc que no d'un conciudadà catalanoparlant i del Barça del Círculo Ecuestre de Barcelona? Heus ací la relació dels moderns projectes emancipadors col·lectivistes contemporanis —des del segle xix, amb la construcció de l'internacionalisme més enllà de fronteres estatals i comunitats nacionals. Enfront de la lògica colonial del cosmopolitisme —un paio tocant la guitarra elèctrica a Madison (Wisconsin) fa rock; un ramader cerdà tocant la gralla dalt de l'estany de Mal fa música ètnica—, l'alliberament nacional s'inscriu no com una categoria distinta de l'alliberament social, sinó com la seva base immediata. Dit d'una altra manera i molt explícitament per al cas català: sense independència no hi ha revolució.

En el marc de les societats capitalistes, el reconeixement jurídic del dret de ciutadania per a tothom sota marcs estatals ¿resoldria conflictes derivats de l'estructuració social que apareixen com a resultat de pràctiques perpetuadores de la injustícia, l'alienació, l'explotació i el colonialisme? No pas. La transversalitat amb què opera el desenvolupament del capitalisme, en termes d'homogeneïtzació econòmica i cultural des de formes estatalitzadores, no ha conduït de cap manera ni a la suposada fi dels moviments epigrafiats com a nacionalistes, ni a la fi de les afirmacions nacionals de col·lectivitats sense un Estat propi —i compte!: en la majoria de casos, sense cap voluntat d'organitzar-se a partir de formes estatals independents, sinó d'autogovernar-se—, i sí que s'ha produït, en canvi, una eclosió generalitzada de reivindicacions de graus diversos d'autodeterminació. En realitat, tot Estat comporta un model ideal de nació i una acció nacionalista perquè aquest model cristal·litzi, per aquesta raó l'antropòleg Josep Ramon Llobera⁶ qualificà l'Estat-nació no sols com un mite, sinó, encara més, com la ideologia més important de l'Estat modern. Al seu torn, sostenia que la idea de nació cultural esdevingué l'altre gran valor de la modernitat, car evoca el sentit religiós secularitzat de comunitat, del qual els diversos grups socials miraran d'apropriar-se'n, inclosos, és clar, els estats. Rai pataques, que diuen a la Ràpita! Tornem més enrere

per continuar relligant dimensions relacionades amb el motiu pel qual la societat catalana no ha de justificar davant de ningú, enlloc, un dret tan elemental com el de l'autodeterminació i de la construcció de la independència (perquè el que ha de fer és exercir-lo d'una gloriosa vegada). Max Weber escrigué fa gairebé cent anys:

Si suposem que no existeixen rigoroses fronteres lingüístiques o que les comunitats religioses o polítiques no estan delimitades netament i que aquesta situació serveixi de base a les diferències en els 'costums' [...], llavors només tindrem transicions graduals dels 'costums' i de cap manera rígides 'fronteres ètniques' fora de les condicionades per les grans diferències espacials. Àmbits ben perfilats, en què imperen costums d'abast 'ètnic', i que no deuen el seu origen a factors econòmics o religiosos, sorgeixen regularment per migracions o expansions que duen a l'immediat veïnatge grups humans fins aleshores distanciats d'una manera permanent o temporal, adaptats, per consegüent, a condicions molt heterogènies. El clar contrast de l'estil de vida que així es posa de manifest sol despertar en totes dues parts idees de 'sang distinta', amb una independència absoluta de la realitat objectiva.⁷

Weber plantejava com l'acció comunitària política pot donar lloc a la idea d'una "comunitat de sang" i al paper que exerceixen els processos de transició i barreja enfront de la constitució de rígides fronteres, allí on l'acció social aflora com a generadora d'idees de comunitat. L'extrema perspiciàcia analítica de l'immens pensador alemany motivava que es referís als grups ètnics no com una comunitat, sinó com un moment social que facilitava el procés de comunicació entre les persones—compartir la terra, no la sang. Què fem els antropòlegs sinó estudiar tothora un moment d'un procés social? Què vivim els catalans, ara mateix, sinó el desemmascament definitiu d'un llarg procés terroritzador, sota la imposició militar, de la nostra llibertat d'autoorganitzar-nos com ens plagui? —fins i tot, si fóssim prou lliures i madurs, per autoorganitzar-nos democràticament i per tant sense Estat?

Lluny de tota interpretació essencialitzadora o substantivitzadora de l'heterogènia col·lectivitat catalana, estem immersos en un punt d'inflexió històric del ser d'aquest país al món. La independència de Catalunya i dels Països Catalans esdevé un projecte de ruptura que, amb la majoria social imprescindible —la gent necessitada de repartir el treball i la riquesa equitativament—, pugui articular no sols el trencament, algun dia, amb l'Estat espanyol primer i amb l'Estat francès posteriorment, sinó una inversió substancial de les relacions de poder establertes al llarg de segles i segles, començant per les relacions de classe. L'alta burgesia regionalista catalana ha estat històricament un pilar fonamental d'aquest Estat *carpetovetònic* anomenat Espanya. Tanmateix, de Roca i Ferreras i de la cultura popular catalana del XIX fins a les manifestacions col·lectives dels temps convulsos que vivim a la nostra societat, l'independentisme com a projecte polític ha estat gairebé exclusivament un

7. WEBER, Max, *Economía y sociedad*, FCE, Mèxic DF, 1993 [1922].

fruit dels projectes de l'esquerra política i de les classes treballadores catalanes. I bé que ens ho han fet pagar.

Per primer cop des del 1707 —pel País Valencià— s'articula a Catalunya en termes socialment majoritaris la resistència política al procés colonial espanyol amb les necessitats imperatives de construir un país nou sobre la base de l'organització sobirana dels recursos que una part de la societat catalana genera —entenen-hi els Països Catalans com el conjunt de la societat—, a fi de provocar un tomb en el desenvolupament de la col·lectivitat sobre la base d'una certa justícia social. La topada, però també la confluència dins aquest procés, de projectes socioeconòmics antagònics abraça no sols gent de classes socials distintes, sinó gent nascuda aquí i arreu, amb racionalitzacions molt diverses sobre les seves adscripcions nacionals, polítiques i culturals. La independència aguditzarà, és clar, el conflicte de classe i el temps dirà quin rumb prenem per resoldre aquesta contradicció estructural que dins el marc de relacions globals no serveix per res més que no sigui fer més precària i miserable la majoria de la societat. Ara bé, de moment una de les grans victòries d'aquest present intens que estem vivint és, per a mi, que gent que s'autoclassifica com a espanyola i que al mateix temps es reconeix com a catalana, i que reconeix com a catalans els seus propis fills i nèts, afirma el dret i la necessitat de tirar endavant el procés d'independització respecte a l'Estat espanyol com l'únic mitjà de crear una nova societat, tot reconeixent-hi les conseqüències nefastes de segles de subordinació imposada militarment per l'Estat.

Què es pot esperar aleshores, dins d'aquest context, de la immensa maquinària de dominació bancària i corporativa anomenada Unió Europea, i quina relació ha d'establir-hi la nova societat catalana que aspirem a desenvolupar?

Criptomilitària contemporània per a tertulians maldestres i altres analfabets funcionals: la Unió Europea és el *IV Reich*

La citació anterior de Weber fou escrita durant la Primera Guerra Mundial, amb la preeminència d'una indústria militar vinculada amb els conflictes armats provocats directament o indirectament pels grans estats occidentals d'acord amb els interessos de les forces econòmiques —destacant-ne els bancs— que en trauran partit. Weber preveia per al futur "el renaixement universal del capitalisme imperialista" i el desbaratament del que avui dia en diríem l'estat del benestar a favor de la inversió en indústria militar, que alhora actuaria com un mitjà de benefici i de dominació sobre altres societats, els governs de les quals serien dependents de la metròpoli per mantenir el poder i utilitzar aquest armament contra la seva pròpia població, o contra la població veïna. Fou ell mateix qui anuncià aquest futur desenvolupament de l'imperialisme capitalista sota formes militaritzadores lligades als interessos

per continuar relligant dimensions relacionades amb el motiu pel qual la societat catalana no ha de justificar davant de ningú, enlloc, un dret tan elemental com el de l'autodeterminació i de la construcció de la independència (perquè el que ha de fer és exercir-lo d'una gloriosa vegada). Max Weber escrigué fa gairebé cent anys:

Si suposem que no existeixen rigoroses fronteres lingüístiques o que les comunitats religioses o polítiques no estan delimitades netament i que aquesta situació serveixi de base a les diferències en els 'costums' [...], llavors només tindrem transicions graduals dels 'costums' i de cap manera rígides 'fronteres ètniques' fora de les condicionades per les grans diferències espacials. Àmbits ben perfilats, en què imperen costums d'abast 'ètnic', i que no deuen el seu origen a factors econòmics o religiosos, sorgeixen regularment per migracions o expansions que duen a l'immediat veïnatge grups humans fins aleshores distanciats d'una manera permanent o temporal, adaptats, per consegüent, a condicions molt heterogènies. El clar contrast de l'estil de vida que així es posa de manifest sol despertar en totes dues parts idees de 'sang distinta', amb una independència absoluta de la realitat objectiva.⁷

Weber plantejava com l'acció comunitària política pot donar lloc a la idea d'una "comunitat de sang" i al paper que exerceixen els processos de transició i barreja enfront de la constitució de rígides fronteres, allí on l'acció social aflora com a generadora d'idees de comunitat. L'extrema perspiciàcia analítica de l'immens pensador alemany motivava que es referís als grups ètnics no com una comunitat, sinó com un moment social que facilitava el procés de comunicació entre les persones —compartir la terra, no la sang. Què fem els antropòlegs sinó estudiar tothora un moment d'un procés social? Què vivim els catalans, ara mateix, sinó el desemascarament definitiu d'un llarg procés terroritzador, sota la imposició militar, de la nostra llibertat d'autoorganitzar-nos com ens plagui? —fins i tot, si fóssim prou lliures i madurs, per autoorganitzar-nos democràticament i per tant sense Estat?

Lluny de tota interpretació essencialitzadora o substantivitzadora de l'heterogenia col·lectivitat catalana, estem immersos en un punt d'inflexió històric del ser d'aquest país al món. La independència de Catalunya i dels Països Catalans esdevé un projecte de ruptura que, amb la majoria social imprescindible —la gent necessitada de repartir el treball i la riquesa equitativament—, pugui articular no sols el trencament, algun dia, amb l'Estat espanyol primer i amb l'Estat francès posteriorment, sinó una inversió substancial de les relacions de poder establertes al llarg de segles i segles, començant per les relacions de classe. L'alta burgesia regionalista catalana ha estat històricament un pilar fonamental d'aquest Estat *carpetovetònic* anomenat Espanya. Tanmateix, de Roca i Ferreras i de la cultura popular catalana del XIX fins a les manifestacions col·lectives dels temps convulsos que vivim a la nostra societat, l'independentisme com a projecte polític ha estat gairebé exclusivament un

7. WEBER, Max, *Economía y sociedad*, FCE, Mèxic DF, 1993 [1922].

fruit dels projectes de l'esquerra política i de les classes treballadores catalanes. I bé que ens ho han fet pagar.

Per primer cop des del 1707 —pel País Valencià— s'articula a Catalunya en termes socialment majoritaris la resistència política al procés colonial espanyol amb les necessitats imperatives de construir un país nou sobre la base de l'organització sobirana dels recursos que una part de la societat catalana genera —entenen-hi els Països Catalans com el conjunt de la societat—, a fi de provocar un tomb en el desenvolupament de la col·lectivitat sobre la base d'una certa justícia social. La topada, però també la confluència dins aquest procés, de projectes socioeconòmics antagònics abraça no sols gent de classes socials distintes, sinó gent nascuda aquí i arreu, amb racionalitzacions molt diverses sobre les seves adscripcions nacionals, polítiques i culturals. La independència aguditzarà, és clar, el conflicte de classe i el temps dirà quin rumb prenem per resoldre aquesta contradicció estructural que dins el marc de relacions globals no serveix per res més que no sigui fer més precària i miserable la majoria de la societat. Ara bé, de moment una de les grans victòries d'aquest present intens que estem vivint és, per a mi, que gent que s'autoclassifica com a espanyola i que al mateix temps es reconeix com a catalana, i que reconeix com a catalans els seus propis fills i néts, afirma el dret i la necessitat de tirar endavant el procés d'independització respecte a l'Estat espanyol com l'únic mitjà de crear una nova societat, tot reconeixent-hi les conseqüències nefastes de segles de subordinació imposada militarment per l'Estat.

Què es pot esperar aleshores, dins d'aquest context, de la immensa maquinària de dominació bancària i corporativa anomenada Unió Europea, i quina relació ha d'establir-hi la nova societat catalana que aspirem a desenvolupar?

Criptopolítica contemporània per a tertulians maldestres i altres analfabets funcionals: la Unió Europea és el *iv Reich*

La citació anterior de Weber fou escrita durant la Primera Guerra Mundial, amb la preeminència d'una indústria militar vinculada amb els conflictes armats provocats directament o indirectament pels grans estats occidentals d'acord amb els interessos de les forces econòmiques —destacant-ne els bancs— que en trauran partit. Weber preveia per al futur "el renaixement universal del capitalisme imperialista" i el desbaratament del que avui dia en diríem l'estat del benestar a favor de la inversió en indústria militar, que alhora actuaria com un mitjà de benefici i de dominació sobre altres societats, els governs de les quals serien dependents de la metròpoli per mantenir el poder i utilitzar aquest armament contra la seva pròpia població, o contra la població veïna. Fou ell mateix qui anuncià aquest futur desenvolupament de l'imperialisme capitalista sota formes militaritzadores lligades als interessos

del gran capital de la banca occidental. El temps li ha donat la raó —per cert, no penséssim que els intents globalitzadors són quelcom de nou en la història de la humanitat. En qualsevol cas, el punt d'inflexió per al complex militar-industrial nord-americà i occidental es produí arran de l'autoatemptat —*false flag*— de l'11 de setembre del 2001. Com digué un dels pitjors genocides contemporanis, Henry Kissinger, tot comentant les primeres barricades al Caire fa uns anys, llavors érem “davant de la primera escena del primer acte d'una obra que s'ha de desenvolupar”.

El 1937 la producció dels EUA era de tres quartes parts de l'europea, mentre que el 1947 arribava al 151%, atenyent la meitat del PIB mundial, el 60% de la producció manufacturada i tres quartes parts de les reserves d'or i divises. Per als canviants centres imperials del capitalisme les guerres serveixen per a això: destruir, eliminar població “sobrera” i afirmar el negoci de la reconstrucció. L'anhel polaritzador enfront de l'ensorrament del petrodòlar com a divisa de canvi global ha accelerat el disseny i la teatralització de les “crisis financeres” actuals. Finalment es tracta de convertir els rics en més rics i d'aniquilar pobres, empobrint els qui sobrevisquin —un centenar de persones d'aquest planeta acumulen tanta “riquesa” com els 3.500 milions de persones més pobres de la Terra, la meitat de la humanitat— a l'ombra d'un ordre tecnofeudal. En aquest context, el Nou Ordre Mundial implica una forta centralització econòmica, política, jurídica i militar: repressió pura i dura i molta misèria, també a Europa. S'ha d'apel·lar, doncs, a la Unió Europea (UE) en el nostre procés d'independència?

La Comissió Europea, el Banc Central Europeu i el Tribunal de Justícia Europeu no reten comptes ni a les persones que componen les societats que en formen part, ni tan sols als governants dels estats membres de la UE. I les nacions sense Estat europees —en casos com el català, esteses en més d'un Estat— signifiquen un problema per a les lògiques del poder polític de la UE, però no necessàriament per als bancs i els fons d'inversions que manegen especulativament els viaranys financers globals.⁸ Que la UE concep els països sud-mediterranis com un abocador de residus sòlids orgànics —capaç de proveir mà d'obra barata i formada, cosa irrellevant en vista de la manca de necessitat de treballadors per a un mercat laboral enfocat cap als serveis, la robòtica i la deslocalització— explica la trista agonia de la pagesia, la ramaderia i la pesca catalanes, del proletariat de determinats sectors industrials i del conjunt de les nostres classes treballadores. Ecurats pels models rapinyaires de la monarquia bananera de torn, per la burgesia regionalista local i indefensos enfront de la UE, els Països Catalans esdevenen terra cremada d'un destí decidit a Brussel·les. D'on beu aquest model d'Unió Europea?

A més de la por i les violències física, econòmica i psicològica, la ignorància és l'altra gran arma de control social.⁹ Fem un cop d'ull als recorreguts

8. Vegeu un interessant relat entorn de l'Europa del segle xx i el paper de la UE, per bé que s'hi troba a faltar l'estudi de l'origen de la mateixa UE, dins el llibre del veterà polític francès CHEVÈNEMENT, Jean-Pierre, 1914-2014. *Europa, ¿fuera de la historia?*, El Viejo Topo, Barcelona, 2014.

9. KLEIN, Naomi, *La doctrina del shock*, Paidós, Barcelona, 2010 [2007].

10. No podem estendre'ns sobre el *Paperclip Program* de transferència de científics nazis als EUA —també se n'establiren a l'URSS— ni sobre la concentració de poder mundial a les mans de dues nissagues: Rockefeller i Rotschild, abordarem breument els orígens nazis de la UE.

11. Vegeu, amb relació a aquest apartat, l'estudi de TYLOR, Paul Anthony et alii, *Las raíces nazis de la "UE Bruselas"*, Health Foundation, Heerlen, 2011.

històrics dels noms que a continuació convoco, autèntics enginyers de la creació de la Unió Europea (UE) des que aquesta fou un embrió.¹⁰

El càrtel quimicofarmacèutic i del petroli IG Farben —principalment les companyies Bayer, la Basf i des del 1925 també la Hoechst (avui part de Sanofi-Aventis, una fusió facilitada per l'expresident francès Nicolas Sarkozy)— sostingué el projecte imperialista nazi a la Segona Guerra Mundial, i també el projecte expansionista germànic de la Primera Guerra Mundial.¹¹ A partir del 1945, aquest mateix càrtel organitzà activament la fundació del que avui anomenem Unió Europea. Foren militants nazis Walter Hallstein (nomenat primer president de la Comissió Europea —del 1958 al 1967—, veritable cervell de la UE des del 1957 amb el Tractat de Roma, professor de dret i degà al règim nazi) i tot el seu equip de suport per formar la UE: Herman Josef Abs (conseller delegat de Deutsch Bank investigat per crims de guerra); Hans Globke (núm. 101 de la llista aliada dels criminals de guerra més buscats i posteriorment cap de la Cancelleria encapçalada per Konrad Adenauer, nazi reconegut i alliberador de nazis sota el seu mandat), i Fritz Teer Mer (director de la Bayer, condemnat al judici de Nuremberg per crims de guerra i restituint com a president de la Bayer el 1956). La mà dreta de Hallstein després del 1945 fou Carl F. Ophuels (ambaixador d'Alemanya a Brussel·les i membre del partit nazi del 1933 al 1945, col·laborador en la creació de l'Euratom —Comunitat Europea d'Energia Atòmica— el 1957 i impulsor de la Comunitat Europea de Defensa, projecte d'exèrcit europeu). Per què no se'ns ha explicat, tot això?

Si analitzem el vincle entre persones nascudes a partir dels anys trenta del segle xx, càrrecs en les grans empreses corporatives europees, càrrecs a la UE i pertinença a la Comissió Trilateral o al Grup Bilderberg ens astorarem. Una breu selecció: Martin Bangeman (membre de la Comissió Europea del 1989 al 1999), Frits Bolkestein (comissari europeu per al mercat intern), Étienne Davignon (excomissari europeu), Franco Frattini (excomissari europeu —acusat de pertànyer a la màfia—), Edward Heath (exprimer ministre britànic del 1970 al 1974), Günther Oettinger (comissari europeu d'energia des del 2010, apologeta del criminal de guerra nazi Hans Filbinger), Peter Sutherland (conseller de BP, Royal Bank of Scotland, etc., cap des del 1995 de l'Organització Mundial del Comerç, conseller de canvi climàtic i energia amb la UE presidida per Durao Barroso —qui fa dos anys amenaçà amb cops d'Estat militars als sud-europeus davant de les protestes socials generalitzades pels efectes arran del pagament públic del “deute”—). No dispo de l'espai i m'estalvio d'aprofundir xarxes de relacions i rumbos polítics de la UE: la reflexió que en deriva és si als catalans ens convé formar part d'una maquinària metaestatal entestada a enfonsar en la misèria les majories socials treballadores europees.

Convoquem les paraules del segon president dels EUA, John Adams, respecte al fet que hi ha dos mitjans per conquerir i sotmetre una nació: l'un, per l'espasa; l'altre, pel deute. Us sona la cançoneta? La famosa convergència mo-

netària, l'euro, ha endeutat empreses i particulars, si bé els estats només s'han preocupat de cobrir els bancs, els mateixos especuladors financers responsables d'aquesta reordenació de poder i de capital mal anomenada "crisi", tot ensorrant-nos gradualment més i més. És cert: si algú vol parlar amb Europa, que truqui a Angela Merkel —l'exdoff del sinistre Helmut Kohl, al servei del lobby quimicofarmacèutic alemany. Qui domina Europa? Menys de 800 diputats no poden fiscalitzar els més de 50.000 buròcrates empleats de la UE —no elegits— al servei d'una Comissió Europea no votada per ningú que té la darrera paraula per vetar o aprovar tota llei sorgida del Parlament Europeu. El Tractat de Lisboa que imposava la reducció dels dèficits públics mitjançant la destrucció i privatització gradual dels sistemes públics d'educació, salut, cultura, serveis socials, pensions i jubilacions només es votà a Irlanda, on calgué repetir un referèndum que en tots dos casos conclougué en un "No" a aquest tractat. No cal dir que això ha estat acompanyat de gravíssims retrocessos en els drets laborals conquerits després de la Segona Guerra Mundial. Resulta impossible fer passar una lògica ferotgement antidemocràtica i antipopular com la que encarna la Unió Europea per una altra cosa que no sigui la denúncia dels interessos d'una elit econòmica que se serveix de la mateixa UE com un instrument fonamental per materialitzar el seu projecte.

L'Acord de Lliure Comerç i Inversions (TTIP en anglès) —reedició actualitzada del Tractat Transatlàntic (1995)— que ha de formalitzar les relacions comercials entre els EUA i la Unió Europea —i que a la cimera de Seattle de l'Organització Mundial del Comerç provocà protestes multitudinàries als carrers— s'està negociant secretament des del 2013 i al llarg d'aquest 2014, ja que ni en disposem d'informació ni s'està debatent enlloc, ni tan sols per part de les forces socialdemòcrates autoqualificades com a "esquerres". I que ningú esperi que se'n convoquin referèndums als diversos estats europeus. L'objectiu d'aquest acord és minimitzar el paper regulador de la UE i dels estats que la componen i atorgar un major poder a les grans corporacions econòmiques d'una manera substancial, acompanyant-ho de la reducció del paper atorgat als sindicats —prou esgrogueïts al conjunt d'Europa des de la fi dels setanta. Malgrat que la Regla 1049/2001 de la legislació de la UE estableix que tots els documents de les institucions europees han de ser públics, el comissari de Comerç Karel De Gucht manifestà fa uns mesos que la negociació d'aquest acord exigia un grau de confidencialitat que n'impedia el lliure accés informatiu, tot negant-hi la funció del Parlament Europeu com una eina de negociació —la fiscalia belga reclamava l'any passat a De Gucht una multa de 900.000 € per frau fiscal; els diners que rep com a comissari superen els 200.000 € mensuals. Un dels negociadors de l'acord, l'espanyol Ignacio García Bercero, afirmà en una carta pública que els documents de la negociació estaran barrats a l'accés públic durant, pel cap baix, trenta anys a causa del rebuig que podien provocar.

12. Si us plau, llegiu atentament el text de la intervenció del comissari de Comerç De Gucht a la 3a sessió de la XXIX Reunió del Cercle d'Economia a l'Hotel Melià de Sitges, l'estiu del 2013: es pot trobar un resum i el vídeo sencer a <<http://www.circuloeconomia.com/reunion/21>> (vegeu també: <<https://www.youtube.com/watch?v=njx4j7C57ko&feature=youtu.be>>) [vistos el 12/2014].

13. No deixa de ser inquietant l'amplíssima presència de militars de l'OTAN i de l'Administració dels EUA a la reunió anual del Club Bilderberg a Malmoe (Suècia) del juny del 2014 (les llistes d'assistents són, històricament, l'única cosa pública que se'n coneix, podeu trobar-les fàcilment a internet).

Si hi afegim les contingències inherents als mateixos intents d'implantació d'un Nou Ordre Mundial¹² —que a escala europea un es pregunta si aspira, per exemple, a convertir els camps de cereals de l'est d'Ucraïna en propietats de les empreses agroquímiques transgèniques Monsanto i Syngenta (companyia creada el 2000 com a fusió de Novartis Agrobusiness i Zeneca Agrochemicals)—, amb el rerefons dels timbals de guerra que ressonen a l'estiu del 2014, sembla del tot imprevisible la reacció que el procés independentista català pot provocar en l'elit econòmica europea i en la UE.¹³ Sigui com sigui, el caos global és la millor avantsala del New World Order invocat fins i tot pel Vaticà. Penso sincerament que desconexem massa elements de la partida que s'està jugant a la nostra esquena per preveure veritablement la reacció de la UE davant del procés. L'única manera de saber-ho serà viure-ho.

En conseqüència..., què?

Prop de la meitat dels estats europeus són diguem-ne joves, per tal com no arriben als cent anys d'existència; d'altra banda, als darrers cinquanta anys s'ha passat de més de mig centenar d'estats als 199 actuals —dues terceres parts dels quals són de dimensions territorials "modestes". Com afirmava l'estimat Joan-Francesc Mira a l'heroic diari digital *Vilaweb* (27-VII-2014), "justament la història contemporània d'Europa, la història dels darrers cent anys, demostra exactament el contrari: separar-se, formar un Estat nou, ha sigut un fenomen tan general, tan recurrent, que sense ell no es pot entendre ni tan sols el mapa del nostre continent, ni la seua configuració política, ni les notícies de l'actualitat". Efectivament, els mapes reflecteixen —sempre tard i malament— mitjançant canvis cromàtics les transformacions de les societats i dels territoris que s'hi representen, per aquest motiu he volgut començar aquest article amb els continguts del primer apartat.

Molt bé, i ara...? Fa poc escrivia a *Vilaweb* (13-VII-2014): "Tingueu present, però, el rum-rum de la història: els governants malden gairebé sempre per mantenir-se al poder i guanyar mesos, anys i panys i llonganisses..." L'Onze de Setembre serà una nova Diada esclatant d'anhel de ruptura, multitudinària i reivindicativa. Al cap de poques setmanes el govern espanyol prohibirà el referèndum, i tant de bo no m'equivoqui i el govern burgès-conservador català afirmi sorprenentment la voluntat de la societat catalana de votar i així eviti la perpetuació del patiment sobre una majoria social cada dia més empobrida, precaritzada, fastiguejada i esgotada físicament, intel·lectualment i emocionalment, sedada, alcoholitzada, emmalaltida, autoexiliada, empresonada o suïcida. Si no fos així, en nom de les plebiscitàries podríem perdre primer mesos i a continuació un any, dos o els que siguin abans de proclamar una independència complicada per una oligarquia capitalista global que, excuseu-me l'agosarament, trobo ara mateix entestada a ficar-nos a la Tercera

Guerra Mundial. Com fer entendre que no podem perdre ni un dia, que és ara o mai i que el marc global militaritzador de les relacions internacionals no ens hi ajuda pas?

És cada col·lectivitat humana qui crea una consciència social a les persones, i a través de la vivència i de l'experiència de les persones aquestes poden reconèixer uns referents ideològics, polítics i culturals diversos, i una sèrie d'explicacions sobre els orígens, els sentiments i els sentits compartits pels seus membres. És ara i no ahir ni demà que gent treballadora que pensa de maneres distintes vol votar afirmativament respecte a la independència, i cal aquest sector fonamental de la societat catalana per tirar endavant juntament amb la resta dels antics i altres nouvinguts visitants de l'independentisme. Què significa, tot plegat? Que a escala interna, immediata, la clau la tenim nosaltres, la gent, la societat treballadora, el poble menut. Si guanyem el combat dins les nostres pròpies ments, als llocs de feina —qui en tingui— i als carrers, guanyarem la independència i la possibilitat de deixar enrere un model de societat caduc, profundament injust i acabat. Parafraçant els Sex Pistols, no desitjo que déu salvi ni la reina, ni el seu règim feixista... ni la Unió Europea. Citant Jean Duvignaud, vull per a la majoria social treballadora "una vida diferent per sempre", una terra lliure i justa. Per a les nostres filles i per a la gent del demà. Ara bé, tornem-hi: només guanyarem el present i el futur si guanyem els carrers. Dependrà de la societat catalana plantar cara, o no, a les respostes que això generarà per part de l'Estat espanyol i de la Unió Europea. Són dos quarts d'una del migdia del diumenge 31 d'agost del 2014.

